ΦΡΟΝΤΙΣΤΗΡΙΑ ΦΛΩΡΟΠΟΥΛΟΥ
ΑΝΘΡΩΠΙΣΤΙΚΕΣ ΣΠΟΥΔΕΣ

ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ ΣΤΟ ΔΙΑΓΩΝΙΣΜΑ ΤΩΝ ΑΡΧΑΙΩΝ ΠΡΟΣΑΝΑΤΟΛΙΣΜΟΥ Γ΄ ΛΥΚΕΙΟΥ

Πέμπτη 20 Ιουλίου 2017

Διδαγμένο κείμενο:

1. Του απέμενε μάλιστα χωρίς εφόδια ακόμη το γένος των ανθρώπων και βρισκόταν σε αμηχανία τι να κάνει. Κι ενώ αυτός βρισκόταν σε αμηχανία, έρχεται ο Προμηθέας για να επιθεωρήσει τη μοιρασιά και βλέπει τα άλλα ζώα ότι ήταν εφοδιασμένα με όλα τα κατάλληλα μέσα, τον άνθρωπο όμως γυμνό και ξυπόλητο και χωρίς στρωσίδια και χωρίς όπλα ˙ και στο μεταξύ έφτανε πια και η καθορισμένη από τη μοίρα μέρα, κατά την οποία έπρεπε και ο άνθρωπος να βγει από τη γη στο φως. Επειδή λοιπόν ο Προμηθέας βρέθηκε σε δύσκολη θέση, ποια λογής σωτηρία να βρει για τον άνθρωπο, αποφασίζει να κλέψει τις τεχνικές γνώσεις του Ηφαίστου και της Αθηνάς μαζί με τη φωτιά –γιατί ήταν αδύνατο να αποκτηθούν αυτές από κάποιον ή να χρησιμοποιηθούν χωρίς τη φωτιά– και με αυτόν τον τρόπο λοιπόν τις δωρίζει στον άνθρωπο. Τις γνώσεις του λοιπόν για την αντιμετώπιση των βιοτικών αναγκών έτσι τις απέκτησε ο άνθρωπος, την πολιτική όμως τέχνη δεν την είχε ˙ γιατί αυτή την κατείχε ο Δίας.

2. α) Όπως αναφέρεται στο μύθο, ο Επιμηθέας βρίσκεται σε αδιέξοδο (ἠπόρει, ἀποροῦντι), καθώς άφησε χωρίς εφόδια το ανθρώπινο γένος. Ο Προμηθέας αναλαμβάνει να επιθεωρήσει το έργο του αδελφού του και αντιλαμβάνεται τότε ότι ο άνθρωπος, ενώ πλησίαζε η καθορισμένη ημέρα που θα έβγαινε από τη γη στο φως παρουσίαζε ατέλειες που τον άφηναν εκτεθειμένο στη δύναμη των ζώων και τον καθιστούν ευάλωτο απέναντί τους και ήταν ένα ον χωρίς δυνατότητα αυτό-υπεράσπισης.
Ο άνθρωπος λοιπόν, σύμφωνα με το μύθο απέμεινε γυμνός, καθώς το σώμα του δεν προστατευόταν ούτε με σκληρό δέρμα, ούτε με πυκνό τρίχωμα, άστρωτος, αφού δε διέθετε κατάλληλο δέρμα ή τρίχωμα που θα χρησίμευε ως στρωσίδι για τον ύπνο, ήταν ανυπόδητος, πράγμα που δυσκόλευε τη μετακίνησή του και άοπλος, καθώς δε διέθετε κανένα φυσικό όπλο που θα του επέτρεπε να αμυνθεί απέναντι στα υπόλοιπα ζώα («**γυμνόν τε καὶ ἀνυπόδητον καὶ ἄστρωτον καὶ ἄοπλον**»).

β) Όταν ο Προμηθέας αντιλήφθηκε το αδιέξοδο στο οποίο κατέληξε το έργο του Επιμηθέα, αποφασίζει να μπει κρυφά στο εργαστήρι της Αθηνάς και του Ηφαίστου και να κλέψει την «ἔντεχνον σοφίαν» και τη φωτιά και να τα δωρίσει στον άνθρωπο.
Όσον αφορά, λοιπόν, την **«ἔντεχνον σοφία»** πρέπει να σχολιαστεί ότι το επίθετο «ἔντεχνος» υποδηλώνει αυτόν που είναι μέσα στα όρια της τέχνης, τον έμπειρο, τον επιδέξιο. Στη φράση «ἔντεχνος σοφία», η λέξη «σοφία» υποδηλώνει τη σοφία που εμπεριέχει την τέχνη, τη σοφία που συμπορεύεται με την τέχνη, τις τεχνικές γνώσεις. Αρχικά η έννοια της σοφίας έχει κυρίως να κάνει με τη δεξιότητα και την εμπειρία σε κάποια τέχνη, την αρχιτεκτονική, τη γλυπτική, τη μεταλλουργία, την ιατρική, κ.τ.λ. Επομένως, ο προσδιορισμός «ἔντεχνος» επιτρέπει εδώ

στον Πρωταγόρα να διευκρινίσει πως αυτού του είδους τη σοφία εννοεί και όχι αυτή που συνδέουμε με τη γνώση των επιστημών και τη φιλοσοφία, δηλαδή τις θεωρητικές γνώσεις. Ως προς τις καλές τέχνες η έντεχνη σοφία δεν σχετίζεται με τη σύλληψη της ιδέας ενός καλλιτεχνικού έργου, αλλά με την αναγκαιότητα χρήσης τεχνικών γνώσεων και εργαλείων για τη δημιουργία κάποιων από αυτά (πχ. Αρχιτεκτονική, γλυπτική).

Η **«ἔμπυρος τέχνη»**, από την άλλη, είναι η πρακτική εφαρμογή των τεχνικών γνώσεων κυρίως με τη χρήση της φωτιάς .Η φωτιά είναι η πρώτη μεγάλη πηγή ενέργειας που έμαθε να μεταχειρίζεται ο άνθρωπος. Η φωτιά εδώ δικαιολογημένα έχει τοποθετηθεί στη βάση όλων των τεχνολογικών προόδων που πέτυχε από τότε. Η αδιάσπαστη σύνδεση της τεχνολογικής και πνευματικής δραστηριότητας εκφράζεται στην αρμονική συνύπαρξη των δυο θεών, δηλαδή του Ηφαίστου και της Αθηνάς.

Τα δώρα του Προμηθέα, λοιπόν, η έντεχνος σοφία και η φωτιά, έδωσαν στον άνθρωπο τη δυνατότητα όχι απλώς να επιβιώσει και να προσαρμοστεί στο φυσικό περιβάλλον αλλά ταυτόχρονα να διαφοροποιηθεί από τα άλλα όντα, θέτοντας τις βάσεις για το τεχνικό πολιτισμό, την πρόοδο, την εξέλιξη και τη δημιουργία ανώτερης μορφής ζωής.

Συμπερασματικά η φωτιά και οι τεχνικές γνώσεις κατέστησαν τον άνθρωπο κυρίαρχο της φύσης παρά την αρχική αδυναμία του.

3. Στο πλαίσιο του μύθου η φωτιά αποτελεί το θεϊκό μερίδιο που είχαν την τύχη, χάρη στην παρέμβαση του Προμηθέα, να λάβουν οι άνθρωποι. Είναι θεϊκό γιατί το κατείχαν ως τότε μόνο οι θεοί, οι άνθρωποι το απέκτησαν με τη θεϊκή παρέμβαση του Προμηθέα και τέλος έδωσε τη δυνατότητα στον άνθρωπο να αναγνωρίσει την ύπαρξη των θεών επιτρέποντάς του να αναπτύξει πολιτισμό. Η πρώτη και άμεση συνέπεια του δώρου της φωτιάς, σύμφωνα με τον Πρωταγόρα είναι ακριβώς η εμφάνιση της θρησκείας.

Δηλαδή μόνος ο άνθρωπος από τα άλλα ζώα πίστεψε στους θεούς και άρχισε να τους λατρεύει. Ένιωσε την ανάγκη να τους προσφέρει θυσίες πάνω σε βωμούς και να φτιάχνει αγάλματά τους. Η θρησκεία συμπεριλαμβάνεται στα επιτεύγματα του ανθρώπου και ανήκει στο προ-ηθικό στάδιο της πολιτισμικής του εξέλιξης. Παρατηρούμε ότι η πίστη στους θεούς παρουσιάζεται πρώτη από τις άλλες προόδους του ανθρώπου, γεγονός που αποδίδεται στη λογική νοηματική αλληλουχία καθώς και στην αξιολόγηση της θρησκείας ως πολύ σημαντική κατάκτηση του ανθρώπου ανάμεσα στις άλλες. Στο σημείο αυτό «Ἐπειδή δε…θεῶν» πολλοί εντοπίζουν ισχυρή αντίθεση ανάμεσα σε όσα αναφέρει ο σοφιστής στο μύθο και, στις αγνωστικιστικές του θέσεις. Όμως θα πρέπει να έχουμε υπόψη μας ότι πρόκειται, για μύθο, στον οποίο η παρουσία των θεών έχει αλληγορική έννοια.

Αμέσως μετά ακολουθεί η αναφορά στη γλώσσα ως τεκμήριο πολιτιστικής προόδου («φωνήν και….διηρθρώσατο».) Ο Πρωταγόρας θεωρεί ότι είναι ανθρώπινο δημιούργημα και ότι ο άνθρωπος από πολύ νωρίς «ταχύ» άρχισε να μετουσιώνει τους άναρθρους σε έναρθρους φθόγγους, να τους συνδυάζει φτιάχνοντας λέξεις και στη συνέχεια προτάσεις, εκδηλώνοντας την έλλογη ιδιότητά του. Η άποψη αυτή φαίνεται να συμφωνεί με την άποψη των σοφιστών, ότι η γλώσσα δημιουργήθηκε νόμῳ, αλλά και με την άποψη σύγχρονων γλωσσολόγων. Αντίθετη σε αυτή είναι η λεγόμενη θεοκρατική αντίληψη, της οποίας θιασώτης ήταν ο Ηρόδοτος. Σύμφωνα με αυτή, η γλώσσα υπάρχει φύσει, δηλαδή τη χάρισε στον άνθρωπο ο θεός, μόλις τον έπλασε. Η γλώσσα αποτέλεσε από την αρχή τον κυριότερο κώδικα επικοινωνίας των ανθρώπων και βασικό στοιχείο του πολιτισμού τους.

Τέλος με ένα πολυσύνδετο σχήμα, «καὶ οἰκήσεις καὶ … ηὕρετο» αναφέρονται όλα τα στοιχεία που ικανοποίησαν τις βιοτικές ανάγκες του ανθρώπου και τα οποία τον βοήθησαν να δημιουργήσει υλικοτεχνικό πολιτισμό. Συγκεκριμένα, κατασκεύασε κατοικίες, ρούχα,

παπούτσια, στρώματα («οἰκήσεις… «στρωμνάς») και εξασφάλισε τη διατροφή του, προσπορίζοντάς την από τα εκάστοτε και κατά τόπους αυτοφυή προϊόντα («τάς ἐκ γῆς τροφάς ηὗρετο»).

Η σειρά με την οποία αναφέρονται οι πολιτισμικές κατακτήσεις του ανθρώπου είναι αξιολογική («πρῶτον» και «ἔπειτα»). Έτσι προτάσσονται η θρησκεία και η γλώσσα (πνευματικός πολιτισμός) και ακολουθούν κατασκευές και επινοήσεις για την ικανοποίησητων βιοτικών αναγκών (υλικός πολιτισμός). Η σειρά είναι κατιούσα, αφού αρχίζει με το πνευματικά υψηλότερο, τη θρησκεία, και τελειώνει με το υλικά κατώτερο και πλέον αυτονόητο, την τροφή.

4. Σελίδα 35-36: Είναι χαρακτηριστικό πως ο Σωκράτης… να την επαναφέρει στη μνήμη του.

5. ἔλαθεν: λάθος, αλήθεια
ἔδει: ένδεια, δέον
ἔσχεν: σχολείο, παροχή
εἰσελθεῖν: εισιτήριο, διέλευση
δίδωσιν: δώρο, παράδοση

ΦΡΟΝΤΙΣΤΗΡΙΑ ΦΛΩΡΟΠΟΥΛΟΥ
ΑΝΘΡΩΠΙΣΤΙΚΕΣ ΣΠΟΥΔΕΣ

ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ ΣΤΟ ΔΙΑΓΩΝΙΣΜΑ ΤΩΝ ΑΡΧΑΙΩΝ ΠΡΟΣΑΝΑΤΟΛΙΣΜΟΥ Γ' ΛΥΚΕΙΟΥ

Πέμπτη 20 Ιουλίου 2017

Αδίδακτο κείμενο:

Α] Αυτός μας κατέστρεψε άδικα, την πόλη εξαπατούσε, αν και έκανε αυτά φαινόταν ότι είναι ο μεγαλύτερος ευεργέτης και χρήματα έπαιρνε. Εξαιτίας αυτών είπα στη βουλή ότι γνώριζα αυτούς που το έκαναν και απέδειξα αυτά που έγιναν ότι δηλαδή, ενώ εμείς πίναμε ο Ευφίλητος εισηγήθηκε να γίνει αυτή η πρόταση, όμως εγώ αντέδρασα, και τότε (αυτό) δεν έγινε εξαιτίας μου, ύστερα όμως εγώ στο Κυνοσάργες αφού ανέβηκα σε μικρό άλογο που είχα, έπεσα και τσάκισα την κλείδα και έσπασα το κεφάλι, και μεταφερόμενος σε φορείο διακομίστηκα στο σπίτι· όταν ο Ευφίλητος κατάλαβε πώς ήμουν, λέ(γ)ει σ' αυτούς ότι έχω πειστεί να κάνω μαζί τους αυτά και έχω συμφωνήσει μ' αυτόν να μετέχω στο έργο και να κόψω / ακρωτηριάσω τον Ερμή που βρίσκεται κοντά στο Φορβάντειο.

Β] Γραμματική:

1. τῆς πόλεως – τῶν πόλεων

τῷ εὐεργέτῃ – τοῖς εὐεργέταις

τοῦ χρήματος – τῶν χρημάτων

ᾧ βουλὴ – ᾧ βουλαὶ

τῷ ἔργῳ – τοῖς ἔργοις

2. α. ἀπεκομίσθης – ἀποκομισθῇς – ἀποκομισθείης – ἀποκομίσθητι

β. ἐστι – ᾖ – εἴη - ἔστω

Γ] Συντακτικό:

1. ἀδίκως= επιρρηματικός προσδιορισμός τρόπου στο **ἀπώλλυεν**

εὐεργέτης= κατηγορούμενο στο υποκείμενο **οὗτος**

διὰ ταῦτα= εμπρόθετος επιρρηματικός προσδιορισμός της αιτίας στο **εἶπον**

τὴν βουλὴν= υποκείμενο στο απαρέμφατο **γενέσθαι** (ετεροπροσωπία)

ἐπὶ πωλίον= εμπρόθετος επιρρηματικός προσδιορισμός τόπου στο **ἀναβὰς**.

2. ἡμῶν= υποκείμενο της μετοχής **πινόντων** (γενική απόλυτη)

Εὐφίλητος= υποκείμενο της μετοχής **αἰσθόμενος** (συνημμένη).

3. ὅτι εἰδείην τοὺς ποιήσαντας= δευτερεύουσα ονοματική ειδική πρόταση. Εισάγεται με τον ειδικό σύνδεσμο **ὅτι** και δηλώνει αντικειμενική γνώμη. Εκφέρεται με ευκτική του πλαγίου λόγου, γιατί εξαρτάται από ρήμα ιστορικού χρόνου (εἶπον). Δηλώνει υποκειμενική κρίση / αβέβαιη γνώμη. Συντακτικά λειτουργεί ως άμεσο αντικείμενο στο **εἶπον**.